

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta
kirjaamo@lahti.fi

Asia: Oikaisuvaatimus rakennusluvasta 398-2022-638, Laiturikatu 2, Lahti

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää oikaisuvaatimuksen Laiturikatu 2:ssa sijaitsevan asemakaavassa suojellun piipun osittaisen purkamisen mahdollistavasta rakennusluvasta 398-2022-638. Luvan on myöntänyt rakennuslupapäällikkö Markku Sivonen 17.10.2022.

Museo on piippua koskevan purkamisluvan (398-2021-437) yhteydessä lausunut 3.11.2021 että *museon näkemyksen mukaan piipusta tehdyt lisätutkimukset eivät ole tuoneet sellaista uutta tietoa sen kunnosta, minkä perusteella piippu pitäisi määritellä purkukuntoiseksi. Ylläpidon laiminlyönti, laaja korjaustarve ja korjaamisen kustannukset eivät ole peruste purkaa suojeltua rakennusta. Museo ei puolla myöskään piipun lyhentämistä. Sitä on jo aiemmin lyhennetty useita metrejä ja piipun lyhentäminen entisestään muuttaisi sen ulkonäköä ja maisemallista merkitystä huomattavasti.* Museolla ei ole tiedossa uusia kuntoselvityksiä, jotka osoittaisivat tilanteen muuttuneen merkittävästi. Nyt kyseessä olevasta piipun osittaisen purkamisen mahdollistavasta luvasta museolta ei ole pyydetty lausuntoa.

Lasitehtaan savupiippu suojeltiin vuonna 1997 ja uudelleen asemakaavamuutoksessa vuodelta 2014 merkinnällä sr, suojeltava rakennus. Vesijärven sataman ympäristö on maakunnallisesti arvokas alue. Piippu on merkittävä muisto Lahden kaupungin syntyhistoriasta ja Vesijärven rannan teollisuusalueesta. Se on esimerkki häviävästä rakennustyypistä ja yksi Lahden maamerkkejä.

Piipun nykyinen korkeus on noin 55 metriä. Sen osittainen purkaminen lupapäätöksen mukaisesti lyhentäisi piipun pituuden alle kahteenkymmeneen metriin. Piipun kaupunkikuvallinen ja historiallinen merkitys perustuu paitsi kulttuurihistorialliseen arvoon myös sen asemaan sataman alueen näkyvänä maamerkinä. Museon näkemyksen mukaan lupapäätöksen mukainen purkaminen muuttaisi piipun näkyvyyttä, merkitystä ja ulkoasua niin voimakkaasti, että toimenpide olisi vahvasti ristiriidassa suojelupäätöksen kanssa. Lupapäätöstä ei siten voi pitää voimassa olevan asemakaavan mukaisena.

Piipun osittaista purkamista on perusteltu yläosan huonolla kunnolla ja sillä, että tiilien ja laastin pakkasenkestävyys on laboratoriotutkimusten mukaan heikko. Rambollin tekemän selvityksen mukaan tutkituissa tiilissä ei kuitenkaan havaittu merkittävää rapautumista. Tutkimusraportissa myös todetaan, ettei piipussa ole havaittu sellaisia vaurioita, jotka aiheuttaisivat vakavan sortumisen tai kaatumisen vaaraa. Laastissa on piipun yläosassa havaittavissa rapautumista, mikä mahdollistaa laastikappaleiden putoamisen. Laastisaumoja on

kuitenkin mahdollista korjata uusimalla saumojä rittävään syvyyteen. Tarvittaessa myös huonokuntoista tiilimuurausta on mahdollista uusia.

Piipun yläosa on tällä hetkellä suojattu teräsverkolla mahdollisten irtoavien kappaleiden putoamisen estämiseksi. Museon näkemyksen mukaan kohteessa ei ole selvitetty riittävästi suojaamisen laajentamisen mahdollisuuksia ja vaikutuksia turvallisuusriskien poistamiseksi. Kun kyse on suojellusta rakennuksesta, tulisi tämän olla ensisijainen vaihtoehto laajan purkamisen sijaan. Rakennuksen mahdollinen purkaminen sekä rakennuksen suojelutarpeen arviointi tulee ratkaista kaavaprosessissa.

Lahten museot esittää Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle Laiturikatu 2:n piippua koskevan luvan kumoamista.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, korjausrakentamisen asiantuntija	Anssi Malinen
tutkija	Roosa Ruotsalainen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus, rakennuslupapäällikkö Markku Sivonen